

Mândru

DE MARAMUREȘ

Nr. 13 | aprilie 2013

Se distribuie împreună cu **Gazeta**^{DE MARAMUREȘ}

Adrian Ghenea s-a născut în 1977, la Baia Mare. A absolvit Universitatea de Arte din Cluj. În 2005, a fondat, împreună cu Mihai Pop, galeria Plan B, la Cluj și, ulterior, și la Berlin. Plan B a organizat pavilionul românesc la Bienala de la Veneția, 2007, iar în 2008 a deschis un spațiu expozițional permanent la Berlin, o premieră pentru o galerie românească în străinătate. Lucrările artistului au fost expuse la Liverpool Biennale (2008), Prague Biennale (2009), Kunsthalle Budapest (2012), San Francisco Museum of Modern Art (2012), Palazzo Strozzi, Florența (2012), Museum of Contemporary Art, Denver (2012).

Un pictor născut în Baia Mare și șlefuit la Cluj-Napoca este noul fenomen al artei contemporane. Adrian Ghenea este clasat în topurile de specialitate alături de artiști precum Francis Bacon, Jean-Michel Basquiat, Mark Rothko sau Gerhard Richter.

În cadrul celei mai recente licitații a casei Sotheby's, una dintre cele mai mari case de licitații din lume, tabloul intitulat „Dr. Mengele 2”, reprezentând un portret al medicului nazist Mengele Josef s-a vândut cu incredibilă suma de 121.250 de lire sterline (~140.000 de euro), de aproape 4 ori mai mult decât suma la care fusese inițial evaluat. Recordul său a fost însă înregistrat luna trecută, la New York, când pânza „Persian Miniature” s-a vândut cu 350.000 de dolari.

Băimăreanul Adrian Ghenea face parte din „școala Cluj” alături de nume consacrate, precum Mircea Suci, Șerban Savu și Mircea Cantor. Nicio pictură

a lui Ghenea nu a fost vândută prin licitații în România, însă în străinătate este cotate printre cei mai apreciați și mai bine vânduți artiști. Potrivit clasamentului realizat de Art+Auction, în iunie 2012, românul Adrian Ghenea se află printre cei mai căutați 50 de artiști contemporani pe piața internațională de profil. Tablourile sale se regăsesc în colecții de referință ale lumii: SMAK Ghent, SFMOMA, UCLA's Hammer Museum și L.A. MOCA.

Dovadă a succesului său stau și prețurile record pe care Ghenea le-a înregistrat pentru lucrările sale. Luna trecută, a vândut, la New York, pânza „Persian Miniature” cu 350.000 de dolari. În februarie, la

Sotheby's a vândut opera lui Ghenea, „Dr. Mengele 2”, cu un preț de 121.250 de lire sterline (~140.000 de euro), de aproape 4 ori mai mult decât suma la care fusese inițial evaluat

A urmat o expoziție personală (încă în desfășurare) la galeria Pace din New York, cu doar 13 pânze prezente, dar cu vânzări absolut remarcabile.

Astfel, cu un echivalent de 269.000 de euro (350.000 de dolari la cursul din martie) pentru lucrarea de top și vânzări cumulate ce se apropie de un milion de dolari, Ghenea îi depășește într-un clasament anual pe Nicolae Tonitza și Nicolae Grigorescu și devine unul dintre cei cinci pictori români (alături de Brauner, Rubin, Tonitza și Grigorescu) cu opere vândute la peste 250.000 de euro.

Grigorescu de Baia Mare

Numai cu vânzările de la Sotheby's, Phillips și Grisebach, artistul clujean a depășit 200.000 de dolari pe piața terțiară în ultimul an și va fi prezent în următorul catalog Top 500 Artiști Contemporani publicat în fiecare vară de Artprice.

ȚARA MARAMUREȘULUI, peste 8 secole de la atestarea documentară

În contextul regionalizării, maramureșenii au un argument forte pentru păstrarea "Maramureșului": o denumire păstrată de peste opt secole și o istorie plină de demnitate și patriotism.

Săpăturile arheologice atestă locuirea în Depresiunea Maramureșului încă din timpuri preistorice. Urme sigure din paleoliticul superior și neolitic au fost găsite în Țara Oașului și la sud de munții Gutâi. Din neolitic au mai fost găsite la Sighet, Câmpulung și pe malul stâng al Izei, între Rozavlea și Strâmtura. Din perioada dacică sunt atestate cetăți la Sighet (dealul Solovan), Oncești (dealul cetății), Slatina și Călinești. Deși regiunea a rămas în afara teritoriului cucerit de Imperiul Roman, dacii locali au primit influențele civilizației romane. Datorită poziției mai ferite a Maramureșului, în perioada marilor migrații, dintre triburile de goți, huni, gepizi, vandali și slavi, numai slavii au avut un impact asupra populației locale.

Veche regiune românească, Țara Mara-

mureșului este atestată documentar pentru prima oară cu acest nume în 1199, în perioada expansiunii ungare în Transilvania. În acea epocă, exista populație românească în întreg Maramureșul, precum și în regiunile vecine, la vest, Ung, Bereg și Ugocea. Pentru acestea din urmă, regii Ungariei garantau românilor dreptul de a-și alege singuri voievodul și de a fi judecați după "dreptul valah" (ius valachicum), până după anul 1383, de când datează ultima atestare documentară în această privință.

În primele secole ale mileniului II, Voievodatul Maramureșului a fost condus de voievozi locali și organizat în cnezate de vale. Din secolul al XIV-lea, presiunea regilor Ungariei de a instaura și aici feudalismul după model occidental s-a intensificat prin

înnobilarea conducătorilor locali, cărora le-au fost înlocuite titlurile autohtone cu echivalentul din ierarhia aristocrată occidentală. În timp ce unii au acceptat schimbarea, integrându-se în nobilimea Ungariei, alții au opus rezistență și, în final, au trecut munții spre regatul Poloniei, unde, remarcându-se prin fapte de arme, au primit ranguri nobiliare și latifundii, o parte s-au oprit în Țara Lăpușului, înființând pe noile domenii sate care au rezistat până astăzi (Cupșeni, Măgoaja), iar alții au trecut Carpații răsăriteni și au întemeiat voievodatul Moldova.

Întemeierea Moldovei a avut loc în două etape, în care s-au remarcat cele mai importante figuri din istoria Maramureșului. Mai întâi, Dragoș vodă din Bedeu, care, după victoria asupra

tătarilor în expediția organizată de regele Ludovic I d'Anjou, a fost trimis, în 1351, să întemeieze un voievodat vasal Ungariei, în scop de apărare (o marcă de frontieră).

În 1359, Bogdan Vodă din Cuhea, după ce s-a opus câțiva ani introducerii sistemului feudal ungar în Maramureș, a trecut munții împreună cu oștenii săi și l-a alungat pe Balc, urmașul lui Dragoș și a impus independența voievodatului Moldova față de Ungaria.

Evenimentul a marcat și trecerea de la organizarea tradițională, de voievodat și cnezate, la cea feudală, odată cu înstăpânirea urmașilor lui Dragoș Vodă, care au primit titluri nobiliare și domenii atât în Maramureș, cât și în regiunile vecine din Ungaria medievală. Ei au acumulat titlurile cneziale cu cele nobiliare vestice, iar Balc a fost timp de 30 de ani voievod și comite de Maramureș, făcând trecerea organizarea administrativă de comitat.

Fiii lui Dragoș își doreau autonomie religioasă pentru Maramureș și, în acest scop, în vara anului 1381, Balc și Drag s-au deplasat personal la Constantinopol, unde au obținut de la patriarhie titlul de stavropighie pentru ctitoria lor, Mănăstirea Peri, cu aproape aceleași drepturi ca o episcopie și al cărei exarhat se întindea și dincolo de domeniile stăpânite de de Balc și Drag, și anume până în regiunile Bereg, Sătmar, Sălaj, Ciceu și Bistrița-Năsăud.

În 1397 s-a refugiat în Ungaria Teodor Koriatovici, cneazul Podoliei, după ce a fost înfrânt de ducele Witold al Lituaniei. Koriatovici a primit domeniul Muncaciului. A adus (la început în Bereg) mii de familii de ruteni de peste munți, apoi și în Maramureș, ca lucrători pe domeniile nobiliare. Blânzi și muncitori, ei au fost favorizați și de regalitate, iar, prin rutenizarea unor sate românești, au ajuns majoritari în anumite părți ale Maramureșului.

Matia Corvin a avut relații strânse cu nobilimea maramureșeană, din care și-a ales oșteni destoinici, dar și pentru garda regală. A conferit multor maramureșeni titlul de baron liber, care însemna că aveau supunere numai față de rege. Titlul se acorda în cazuri rare. Corvin a luat sub protecție mănăstirea românească din Peri și a numit comiți români pentru Maramureș, între care, în 1467, bănașeanul Pavel Chinezul (în

maghiară Kinizsi Pál). Maramureșenii din garda regală l-au scăpat pe rege după lupta de la Baia și l-au dus, rănit, la Brașov. După această bătălie, Ștefan cel Mare a întreprins o incursiune de pedeapsă în Maramureș, trecând prin foc și sabie orașele de oaspeți regali, inclusiv puternica cetate a Hustului.

După victoria otomană de la Mohács (1526) asupra regatului ungar, Maramureșul a fost integrat în Voievodatul Transilvania (1538).

Țările Române, după Unirea de la 1600, sub domnia lui Mihai Viteazul

În 1599, întregul Maramureș a ajuns în stăpânirea lui Mihai Viteazul, odată cu unirea celor trei principate. După 1688, Maramureșul a devenit parte a Imperiului Austriac, odată cu Transilvania. În Maramureș nu a avut loc o trecere la unirea religioasă cu Roma ca în Ardeal. Greco-catolicismul în Maramureș a fost prezent prin apartenența religioasă a românilor la episcopia ruteană a Muncaciului, care a trecut la unire cu Roma odată cu celelalte episcopii din Galiția. Biserica ortodoxă a rămas prezentă până spre sfârșitul secolului al XIX-lea prin câteva schituri care s-au afiliat stărețiilor moldovene, îndeosebi celei de la Putna.

Viața grea a țărănimii, înăspriță și mai mult prin noile obligații fiscale și militare introduse de stăpânirea habsburgilor, a determinat apariția cetelor de haiduci, mai cu seamă în zonele muntoase din Făgăraș,

Apuseni și Maramureș. Cel mai de seamă conducător de haiduci maramureșeni a fost Pinteza Viteazul (1670-1703), fiu de nobil român din Țara Lăpușului, care a acționat mai mulți ani în sprijinul populației, sfidând aristocrația și autoritățile austriece.

La 1717 a avut loc ultima invazie a tătarilor, care, deși veneau ca aliați ai Moldovei împotriva oștirii austriece care atacase Moldova, nu s-au abținut de la vechile obiceiuri și, în trecerea prin Maramureș, au dat foc bisericilor de lemn, au luat prăzi, robi și vite. Au fost opriți la Căvnic de armata imperială, iar, la întoarcere, maramureșenii i-au surprins la Strâmtura, pe Valea Izei, și în Pasul Prislop, la Preluca Tătarilor, mai sus de Borșa. Puținii tătari scăpați cu viață au lăsat prăzile, fugind spre Moldova.

Secolul XX

Hotărârea Adunării Naționale de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 prevedea unirea cu România a întregului Maramureș, dar diplomații români prezenți la Conferința de Pace de la Paris din 1919 s-au limitat la a susține, cu privire la hotarul de miazănoapte, frontiera pe Tisa (trasată în 1916) și, astfel, partea nordică a Maramureșului a fost atribuită Cehoslovaciei. Ca urmare a sprijinului acordat de armata română Cehoslovaciei pentru blocarea ofensivei Ungariei bolșevice din anul 1919, înspre Slovacia, pentru o scurtă perioadă de timp, în întreg Maramureșul, la înțelegere cu autoritățile tânărului stat cehoslovac, a fost instalată administrația militară și civilă românească. Însă această înțelegere nu a mai fost ratificată și, în 1920, s-a

revenit la frontiera de pe Tisa. Partea de nord a Maramureșului (6.873 km pătrați) a fost integrată în Rutenia carpatică din statul Cehoslovacia, teritoriu care, în 1939, a fost ocupat de Ungaria și, în 1944, de Uniunea Sovietică. Din 1991, nordul Maramureșului aparține Ucrainei. Partea de sud a Maramureșului (3.381 kmp), devenit județul Maramureș (interbelic), a stat sub ocupație maghiară între 1940-1944 și a revenit României. Întrucât partea românească, cam o treime din Maramureșul Istoric, rămânea regiune prea mică și izolată geografic, în 1968 i s-au adăugat câteva regiuni apropiate prin tradiții și legăturile dintre oameni, pe care, de altfel, le stăpâniseră și urmașii lui Dragoș Vodă, anume Țara Lăpușului, Țara Chioarului și partea răsăriteană din Țara Codrului, constituind județul Maramureș actual.

„Badea Gheorghe”, SAVANTUL DIN PETROVA

Bilașco Gheorghe, cunoscut cu numele popular „badea Gheorghe”, s-a născut în comuna frunțașă Petrova, - județul Maramureș, - unde s-a aflat în anul 1890 un ban de bronz de al lui Traian, cu inscripția: „Via Traiana”.

Așa cum scria ziarul Dumineca, din 1939: „Părinții lui au fost țărani cu situație bună, descendenți ai familiei nobile de Petrova, cari stăpâneau moșiile: Petrova, Leordina, Repedea și Poienile de sub munte. Această familie în cursul veacurilor a dat mulți bărbați destoinici, recunoscuți și în afară de hotarele Maramureșului.

Așa, Gheorghe de Petrova, în anul 1667, era căpitanul cetății Tokii. Apoi Colonelul Petrovan în armata română a câștigat merite neperitoare la Plevne; Uavrila de Petrova, care, fiind trimis în anul 1767 din partea județului la garda imperială la Wiena, e și la curtea împărătesei Măria Theresia timp de 10 ani la Wiene”.

Bunicul doctorului Gheorghe Bilașco a fost Grigore, căsătorit cu Deac Năstuța. Iar tata lui, asemenea, Gheorghe, zis Lupșac, om de mare autoritate, sub conducerea lui s-a zidit biserica de piatră, - după ce biserica cea de lemn, din 1678 a ars în anul 1856, în Sâmbăta lui Lazăr, - la fel și școala confesională gr. cat. și casa parohială. Mama doctorului Gh. Bilașco era Măria Mihalca a Onciului.

Școlile primare le-a făcut în comuna sa natală. Clasele inferioare liceale, la Liceul Părinților Piarști din Sighet. Cele patru clase liceale superioare și bacalaureatul le-a făcut la Liceul Reformat din Sighet. Avea înclinare pentru preoție, însă Providența divină i-a prevăzut o altă carieră și s-a înscris la Universitatea din Budapesta, la facultatea de medicină, unde era socotit ca unul dintre cei mai studioși elevi.

Ca student Universitar, activează în cadrele societății „Petru Maior”, având funcția de econom și este membru în comisia literară. Ținea contact continuu cu tineretul român. Se specializează în mai multe ramuri ale științei medicale, dar se oprește la stomatologie.

A profesia de medic dentist începe îndată după obținerea diplomei de doctor și satisfacerea obligamentului militar, prin anul 1887, chiar în Budapesta. În aceeași vreme se înființează în Buda Colegiul Franz Josef, o școală și internat pentru educarea tineretului aparținând clasei sociale mai bune, instituțiune similară Teresianului din Wiena, fondată de împărăteasa Măria Theresia. Dr. Gheorghe Bilașco, ca medic dentist începător, în urma intervenției făcute de regretatul episcop Mihail Pavel, care nicicând nu a uitat legăturile cele ce avea în calitate de Vicar în Maramureș - este numit la acest Colegiu de medic dentist și profesor. Face astfel cunoștință cu părinții elevilor săi, și prin aceștia cu o considerabilă parte a societății elite din Budapesta, câștigă o clientelă aleasă, devine celebru. El totuși rămâne mândru că este român - mulți îl țineau chiar drept spaniol, - prea stimat, apreciat”.

Ulterior, părăsește Budapesta și se stabilește la Cluj, își desăvârșește ca-

rieră, ajungând profesor Universitar în specialitatea de stomatologie, după ce trece în mod ierarhic ca preparator, asistent, docent în secțiile de anatomie și chirurgie, iar în cele din urmă, ca șef de lucrări în secția stomatologică, unde se specializează și rămâne cu această ramură a medianei, - ajungând profesor.

În „Buletinul Asociației generale a medicilor Stomatologi din România” Anul I. No. 1 - 2. Ian. - Febr. 1939, într-un articol consacrat memoriei Prof. Bilașco, scris de dl. Dr. George Desiu, i se face un portret elogios: „Bilașcu, prin firea lui, prin educația lui în lumea universitară, a fost din prima zi ceea ce trebuie să fie magistrul, adică pe deoparte omul, care dă altora în formă vie cunoștințe, pe de alta, omul care prin viața sa publică și profesională este pildă vie a celei mai grele și mai pline răspunderi profesionale.

Ca profesor, Bilașco își pune tot sufletul, pentru ca tot ceea ce dânsul a adunat într-o viață de om, să treacă celor veniți să se împărtășească. Entuziasmul pentru catedra lui îl făcuse un luptător neobosit, pentru ridicarea primei catedre românești de Stomatologie la nivelul pe care-l visa dânsul. Grija aceasta l-a urmărit zi de zi, ceas cu ceas.

Deseori, cursurile erau întrerupte, de dorința de a se auzi ceea ce dânsul vroia să realizeze și munca nu i-a fost zadarnică. Din nimicul pe care l-a găsit,

a lăsat un local înzestrat cu tot ce trebuie unei bune școale. Ar fi voit ca din fiecare elev să facă un apostol al specialității sale. Căldura sufletului său a atras pe mulți în jurul său și numai mulțumită lui și într-un timp atât de scurt, putem număra zeci de stomatologi, cari fac cinste lui Bilașco și Facultății noastre. Dar Bilașco n-a fost numai ocrotitorul elevului, ci el și-a întins sprijinul și asupra celui ce părăsea școala.

În dentistică, mentalitatea medievală mai persistă. Sunt și azi oameni cari cred că dentistica nu este o ramură a medicinei, ci o mică practică pe care o poate face oricine, oriunde și oricum.

Bilașco, omul muncii și cinstei, s-a ridicat cu toată puterea în contra acestor îndrăzneli. Lupta stomatologiei nu era organizată. Lupta era grea, fiindcă se ducea cu niște oameni cari găseau totdeauna mijlocul să intereseze pe politicieni.

Legea pentru practica dentară se votează cu toate protestările lui Bilașco, la care se asociază întregul corpul medical o comisie numită de Ministerul Sănătății, interpretează în așa mod legea, încât se produce cel mai rușinos târg care s-a petrecut vreodată în analele administrației noastre sanitare.

Bilașco nu dezarmează, și o nouă lege impune revizuirea, care dovedește nemaipomenitele fapte petrecute cu ocazia aplicării primei legi.

Dar munca titanică a Prof. Bilașco, ca înfăptuitor și organizator, nu-l deturneză de la lucrări științifice de valoare, unde calitățile sale de observare și critice, cum și cultura sa solidă ies în relief.

Astfel apar publicațiile: „încercări de transplantării dentare cu considerațiuni la replantări” - „Studii asupra diferitelor anestezii întrebunțate în Stomatologie” - „Anestezia locală” - „Anomaliile arcadelor și articulațiilor dentare” - „Hemoragiile banale și hemofilice ale gurei” etc., care formează un neprețuit mănunchi de opere didactice și științifice, ale cărei lumini se reflectează adesea în literatura de specialitate a apusului.”

„În dentistică, mentalitatea medievală mai persistă. Sunt și azi oameni cari cred că dentistica nu este o ramură a medicinei, ci o mică practică pe care o poate face oricine, oriunde și oricum. Bilașco, omul muncii și cinstei, s-a ridicat cu toată puterea în contra acestor îndrăzneli. Lupta stomatologiei nu era organizată. Lupta era grea, fiindcă se ducea cu niște oameni cari găseau totdeauna mijlocul să intereseze pe politicieni”.

„Ca profesor, Bilașco își pune tot sufletul, pentru ca tot ceea ce dânsul a adunat într-o viață de om, să treacă celor veniți să se împărtășească”.

„Bilașcu, prin firea lui, prin educația lui în lumea universitară, a fost din prima zi ceea ce trebuie să fie magistrul, adică pe deoparte omul, care dă altora în formă vie cunoștințe, pe de alta, omul care prin viața sa publică și profesională este pildă vie a celei mai grele și mai pline răspunderi profesionale”.

„Vom munci și vom lupta, linia vom termina!”

Linia de cale ferată Salva-Vișeu însemna legătura Maramureșului cu țara. Încă din perioada interbelică, guvernul României a adoptat măsura construirii unei căi ferate care să lege nordul Transilvaniei de Maramureș, dar acesta nu a putut fi dus la capăt, astfel că proiectul a fost preluat de comuniști.

Ziarul Universul anunța la 22 aprilie 1948
“în afara de tineretul UTM-ist (în luna mai se așteaptă prezența pe șantier a vreo 13.000 de brigadieri), vor mai lucra la construcția liniei ferate Salva-Vișeu militari încadrați în companii de căi ferate și 1.000 de minieri (la tunele). Toți lucrătorii din afara cadrelor UTM vor fi antrenați de tinerii brigadieri, care vor constitui motorul întregului șantier”.
Numai că povestea acestei căi ferate a început cu mult înainte de epopeea utecistă.

În 1872 a fost pusă în funcțiune Calea ferată Satu Mare-Sighetu Marmației. Astfel, Depresiunea Maramureșului a fost conectată, prin valea râului Tisa, la rețeaua de cale ferată. La acel moment, întreaga regiune era parte componentă a Regatului Ungariei din cadrul Imperiului Austro-Ungar. Construirea liniilor ferate Sighe-tu Marmației - Ivano - Frankivsk (1895) și Valea Vișeuului-Borșa (1913) a dus la dezvoltarea și a altor zone din Maramureș. La sfârșitul primului război mondial, Austro-Ungaria s-a destrămat. Prin Tratatul de la Trianon, încheiat la sfârșitul primului război mondial, Comitatul Maramureș a fost divizat între România și Cehoslovacia; partea de sud a devenit parte componentă a României, în timp ce partea de nord a ajuns pe teritoriul Cehoslovaciei. Frontiera a fost astfel trasată, încât Calea ferată Satu Mare-Sighetu Marmației s-a aflat în întregime pe teritoriul României. Ca urmare a stabilirii acestor noi granițe, căile ferate din partea românească a Maramureșului nu au mai avut nici o legătură cu restul rețelei feroviare a României.
În perioada interbelică, guvernul României a adoptat măsura construirii unei căi ferate care să lege nordul Transilvaniei de Maramureș, dar acesta nu a putut fi dus la capăt. La sfârșitul anilor '30 ai secolului al XX-lea s-a început construirea unei linii, pe valea râului Sălăuța, din localitatea Salva de

pe Calea ferată Beclean pe Someș-Rodna Veche prin Pasul Șetref către Vișeu de Jos. În 1939, a fost pus în funcțiune un tronson lung de 15 km de la Salva la Telciu. Continuarea căii ferate necesita construirea mai multor poduri și tuneluri, astfel încât s-a realizat inițial o singură cale ferată cu ecartament îngust, care pleca de la Telciu și se conecta cu Calea ferată Valea Vișeuului-Borșa, în apropierea localității Moisei. Aceasta a fost deschisă în 1940.
Ca urmare a celor două dictate de la Viena din 1939/1940, nordul Transilvaniei și întregul Maramureș (adică atât partea română, cât și cea cehoslovacă) au fost cedate Ungariei, iar legătura între Salva și Vișeu de Jos și-a pierdut sensul. Autoritățile ungare au hotărât să nu mai continue finalizarea căii ferate cu ecartament normal.
După cel de-al doilea război mondial, Maramureșul a fost divizat din nou la Conferința de Pace de la Paris (1947); partea de sud a revenit din nou României, în timp ce partea de nord a fost cedată nu Cehoslovaciei, ci Uniunii Sovietice. Astfel, proiectul interbelic care prevedea

construirea unei legături feroviare între nordul Transilvaniei și Maramureș a căpătat iarăși importanță pentru România.

În anii 1948 și 1949 a fost finalizat tronsonul lipsă între Telciu și Vișeu de Jos. A fost necesară construirea a mai multor viaducte și a cinci tuneluri, dintre care tunelul de sub Pasul Șetref între Munții Țibleș și Munții Rodnei era cel mai lung, cu cei 2.388 m ai săi. Ceremonia de deschidere a avut loc pe 28 decembrie 1949 în localitatea Dealul Ștefăniței.

Augustin V. Pop, fost brigadier, apreciază în cartea “Romanticii” că “toate cântecele brigăzilor erau mărturisiri de credință. O brigadă vâlceană a cântat, tot drumul spre Maramureș, o piesă compusă ad-hoc: “Toți din județeană Vâlcea/ Toți din U.T.C.-u/ Au plecat ca să lucreze la Salva-Vișeu/ De trei zile pe furtună/ Noi suntem pe drum,/ Ploaia ne spală vagonul,/ Coșul scoate fum”.

Hei rup!

de Nicolae Stoian

*Hei rup!
Cântec de brigadă,
Și legendă peste vremi,
Într-a muncii cavalcadă
La apel mereu ne chemi.*

*Hei rup! Front al tinerimii
Totdeauna în atac,
Tinerii-s tot printre primii /
Ca și-acum un sfert de veac.*

*Hei rup! Demn răspuns primit-a
Patria la-ndemnul ei,
Când la Salva sau Agnita
Salve străpungeau prin ștei.*

*Hei rup! Munte după munte,
Asaltarăm la Bumbesti,
Steagul lumina în frunte
Când tăiam în stânci ferești.*

*Hei rup! Fronturi tot mai large-și
Crește-al țării șantier,
De pe Bistrița pe Argeș
Și la Porțile de Fier.*

*Hei rup! În aceeași carte
Numele ni se înscriu,
De la Lotru mai departe
Pe Moștiștea sau pe Jiu.*

*Hei rup! Inimi ca văpaia,
Tânăr foc pulsând în trup,
Până-n comunism bătaia,
Să răsune lung: Hei rup!”*

DE MARAMUREȘ
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348, 0362-401 332
fax 0362-401 331
www.gazetademaramures.ro

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**

Director general
Ioana **LUCĂCEL**

Redactori
Mircea **CRISAN**

Foto
Silviu **GHEȚIE**

IT/DTP
Ada **FONAI**

“Am primit invitație la San Remo pe perioada 15 – 23 aprilie, ceea ce înseamnă în jur de 400 de euro de persoană. Invitația a venit pe Căminul Cultural Dumbrăvița și Școala „N. Iorga”, pentru că suntem parteneri. Deplasarea ar presupune ca de la noi să plece 15 persoane și 10 de la „N. Iorga”. Nu va fi exact aceeași echipă cu care am mai fost. Am început deja pregătirile cu noua echipă, iar în această perioadă pregătim două dansuri: dans de Lăpuș și dans de Câmpie. Și în funcție de care va ieși mai bine, cu acela ne vom prezenta în concurs. Totul depinde însă dacă putem face rost de bani pentru această deplasare. Că, sincer, îmi este rușine să mai cer ajutorul celor care ne-au mai ajutat exact pe această problemă. Problema ține de bani, că în rest de oameni talentați care să ne reprezinte cu succes nu ducem lipsă.

Pe lângă secțiunea de folclor, este și o secțiune de artă, iar noi suntem pregătiți și din acest punct de vedere. Pentru că mai ales copiii de la Rus sunt foarte buni la pictură, la icoane pe sticlă. Rămâne de văzut doar să vedem cu ce participăm la expoziție, dar acolo suntem împreună cu Școala N. Iorga. Acum doi ani am câștigat locul I, iar anul trecut, deși am fost invitați, nu ne-am putut duce din cauza banilor”

Ionuc Cetățean

După ce în urmă cu doi ani a câștigat locul I la festivalul de la San Remo, Ansamblul „Dumbrăviceana” va participa și în acest an la festivalul internațional.

In 2011, Ansamblul Dumbrăviceana a câștigat Delfinul de cristal (locul 1), în cadrul festivalului interșcolar și internațional de creativitate de la San Remo. Grupul s-a înscris la categoria dans tradițional și a impresionat juriul cu un joc de pe Someș. A devenit astfel primul ansamblu de dans popular care a câștigat trofeul, până acum neacordându-se vreun trofeu la această categorie. După această performanță, Ansamblul a fost invitat și anul trecut la festival, dar din lipsă de fonduri nu a putut onora invitația. În acest an însă, Dumbrăvița va fi din nou reprezentată la San Remo.

Colegiul Național „Vasile Lucaciu” funcționează în sediul actual, pe strada Culturii nr. 2, începând din anul școlar 1963-1964. Istoria consemnează apariția liceului, cu 16 săli de clasă și 745 de elevi, începând din anul 1962, în actualul local al Școlii Gimnaziale „Lucian Blaga”, de pe strada Progresului nr. 38. Tot atunci, pe locul fostei albii a Săsarului a început construcția sediului de acum a liceului, în care avea să se mute un an mai târziu.

C.N. VASILE LUCACIU, 50 de ani de excelență

La înființare, acest liceu s-a numit Școala Medie Nr. 3 și a funcționat cu clase reale și umaniste, având încorporate în structură și clasele I-VIII.

Din septembrie 1964 se lărgeste spațiul de școlarizare cu încă 16 săli prin darea în folosință a aripii clădirii dinspre Râul Săsar și a sălii de festivități.

Conform Hotărârii Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România nr. 903 din 6.09.1965, începând cu anul școlar 1965-1966, Școala Medie Nr. 3 se numește Liceul de Cultură Generală Nr. 3. Anul școlar 1968-1969 reprezintă începutul activității sportive de performanță al liceului, datorită secției cu program de educație fizică.

În același an școlar se modernizează laboratoarele de chimie și de geografie și se finalizează lucrările pentru laboratorul de științe ale naturii. În mai 1968 apare primul număr al revistei „Freamăt”.

În 1969 se dă în folosință o spațioasă sală de gimnastică și începe construcția unui internat și a unei cantine, care au devenit funcționale în anul 1970. Liceul a avut în administrația sa internatul de fete, până în 1990, când a trecut la Administrația Teritorială a Taberelor și a Turismului Școlar. În anul școlar 1970-1971, în țară au fost create, la inițiativa ministrului Mircea Malița, clase speciale pentru disciplinele fundamentale: matematică, fizică, chimie, biologie. În liceul băimărean s-au introdus clase speciale de fizică și de biologie.

În anul 1976, liceul găzduiește Olimpiada Republicană de Biologie.

Politica de industrializare a țării a determinat adoptarea Legii învățământului din 1978, prin care

se impunea trecerea de la pregătirea teoretică de cultură generală la pregătirea tehnică, industrială; astfel, începând cu anul 1980, profilul liceului este transformat din teoretic în industrial. Urmează construirea celui de al treilea corp: clădirea atelierelor, care a intrat în funcțiune în același an.

În anul școlar 1982-1983 este dat în folosință un al doilea laborator de fizică. În anul 1987 se finalizează lucrările de amenajare și dotare ale laboratorului tehnologic. După un deceniu de învățământ industrial, începând cu anul școlar 1990-1991, profilul liceului se modifică din industrial în teoretic, clasele industriale intrând în lichidare. Liceul dobândește identitate, numindu-se pentru un an Liceul „Vasile Lucaciu”, iar apoi Liceul Teoretic „Vasile Lucaciu”.

Eficientizarea demersului educațional și rezultatele deosebite obținute de elevi la învățătură, inclusiv la olimpiadele școlare pe discipline la nivel național și internațional au condus la sporirea recunoașterii valorii liceului și, ca atare, la atribuirea, din anul școlar 1999-2000, a denumirii de Colegiul Național „Vasile Lucaciu”.

În anul de învățământ 2001-2002, întreaga rețea de calculatoare din școală este conectată la Internet. Tot atunci liceul găzduiește Olimpiada Națională de Chimie. În anul școlar 2010-2011 se desfășoară Olimpiada Națională de Astronomie. În anul școlar 2011-2012 se desfășoară Olimpiada Națională de Chimie.

În anul 2012 are loc dotarea laboratorului de biologie cu 17 laptopuri și un server (câștigate de echipa școlii prin implicarea în Proiectul Darwin).

Colegiul băimărean are în vitrinele sale multe medalii de aur, argint, bronz, la Olimpiadele Internaționale școlare și de la alte concursuri școlare, în țară și străinătate. Colegiul din Baia Mare, devenind una din cele mai cunoscute unități școlare din țară, la chimie, matematică, fizică și în ultimii ani, astronomie. Absolvenții ai Colegiului sunt personalități științifice, tehnice, în străinătate și în România.

„Sărbătorile, posibilitatea de a pregusta din bucuriile Împărăției cerești”

Pr. Dr. Cristian Ștefan

Reporter: Având în vedere că Biserica a jucat un rol esențial în formarea culturii române, iar una din cele mai importante reparații morale a fost reintroducerea religiei în școli, cum s-a dezvoltat și format sistemul științei și educației teologice până astăzi?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: Poate este necesar să facem, de la început, o distincție între învățământul religios, ce se desfășoară în mediul preuniversitar, și învățământul teologic, care are un alt specific. În ceea ce privește disciplina Religie, ce se predă în învățământul preuniversitar, putem afirma că după evenimentele din anul 1989, așa cum era firesc, s-a înfăptuit o reparație foarte necesară în vederea formării religios-morale a copiilor. Desigur că ne confruntăm și cu unele neajunsuri, parte din ele cauzate de pauza prea mare în care nu s-a mai predat această disciplină în școli, fiind nevoie de timp pentru a ne încadra la nivelul celorlalte discipline, iar altele cauzate de mentalitatea unora, care consideră această disciplină ca pe una nu prea importantă, situând-o chiar și în urma unor discipline, ca Educația plastică, Muzica sau Cultura civică. Referitor la învățământul teologic, aici lucrurile au cunoscut o dezvoltare rapidă, înmulțindu-se atât Seminariile Teologice Liceale, cât și Facultățile de Teologie. Poate că aici s-a ajuns la un număr prea mare de unități școlare, fapt ce duce la scăderea bazei de selecție și a calității unor absolvenți.

Rep.: Mai ales în mediul rural, preotul îndeplinea și încă îndeplinește și rol de învățător, de mentor și de lider local. Ce funcții trebuie să mai îndeplinească, după părerea dumneavoastră, preotul?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: În trecut, preotul era nevoit să îndeplinească mai multe roluri

pentru comunitatea ce îi era încredințată. Astăzi, eu cred că preotul, înainte de toate, trebuie să fie un bun slujitor la altarul bisericii și să fie, cel puțin, la nivelul celui mai bun credincios din parohie. Dacă preotul va reuși să îndeplinească aceste două lucruri, atunci el va fi solicitat și pentru alte situații pe care i le poate oferi purtarea de grijă față de cei păstoriți.

Rep.: Cât trebuie să se implice, după părerea dumneavoastră, Biserica Ortodoxă în rezolvarea unor probleme actuale (sărăcia, inundații etc.)?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: Este o întrebare care vine să o completeze pe cea precedentă. Biserica, prin slujitorii ei, are îndatorirea să intervină în sprijinul celor afectați de anumite situații. Problema este că posibilitățile nu sunt întotdeauna așa cum ni le-am dori, iar uneori este foarte greu să faci o deosebire clară între cei care au nevoie de ajutorul Bisericii. Aici, așa da exemplul celor care solicită, folosind tot felul de motive, strângerea unor colecte, care nu întotdeauna sunt justificate sau nu sunt folosite în scopul pentru care au fost solicitate. În astfel de cazuri este foarte greu să stabilem dacă acea persoană merită sau nu să-i oferim un ajutor.

Rep.: Realizările moderne ale biologiei și ingineriei genetice intră în conflict cu înțelesul biblic al vieții. Cum ar trebui să privească credincioșii aceste probleme ale lumii contemporane?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: Este bine de știut că știința și religia nu au de ce să fie două domenii antagonice, ci ele sunt, înainte de toate, complementare. Adevărații oameni de știință au fost și cu credință în Dumnezeu și au ajuns la această atitudine prin cunoaștere. S-au descoperit atâtea lucruri, cum ar fi faptul că lumea este alcătuită din 92 de elemente, din care 24 se găsesc și în om, însă nu s-a putut afirma mai mult decât faptul că „odată a apărut viața”. Cum? În ce mod? Cine a creat-o? ne spune doar Sfânta Scriptură. În

general, cei care doresc să dovedească contrariul nu reușesc să ofere argumente care să le susțină ideea până la capăt și nici nu pot acest lucru.

Rep.: Pentru poporul român, marile sărbători sunt un reper, un motiv de bucurie, de unitate și de speranță. ÎPS Patriarh Daniel spunea că sărbătorile sunt „un exercițiu al libertății”. Care este principalul rol al sărbătorilor creștine și cum le vedeți dumneavoastră trăite de credincioșii din Maramureș în timpul Sfintei Liturghii?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: În primul rând, sărbătorile au principalul rol de a ne aduna, de a fi împreună la bucurie, realitate care ne oferă posibilitatea de a pregusta din bucuriile Împărăției cerești, ceea ce ne conduce la adevărul că nu putem să ne bucurăm individual, în mod egoist. Sfânta Liturghie are tocmai acest rol, de a aduna credincioșii pentru cea mai importantă stare, cea duhovnicească, care ne oferă liniște sufletească, împlinire, mulțumire și toate cele de folos pentru fiecare dintre noi, cu condiția să ne dorim aceasta. Cred că nu greșesc când afirm că în Maramureș această realitate credincioșii au înțeles-o mai bine decât în alte părți.

Rep.: Care sunt după părerea dumneavoastră cele mai grele ispite ale României contemporane?

Pr. Dr. Cristian Ștefan: Dacă în regimul comunist s-a propagat materialismul dialectic, astăzi ne lovim de un materialism mult mai subtil (ex. Dependența de supermarket, mall-urile, modul de a înțelege folosirea timpului liber etc.), care reușește să producă un dezechilibru între latura sufletească și cea trupească. Apoi, mesajul negativ, contrar învățării lui Hristos, transmis prin diferitele căi ale mijloacelor de informație face mult rău conștiinței umane, în special fiind afectați cei tineri, care se dezvoltă ulterior având mari probleme din punct de vedere religios – moral.

„Sărbătorile au principalul rol de a ne aduna, de a fi împreună la bucurie, realitate care ne oferă posibilitatea de a pregusta din bucuriile Împărăției cerești, ceea ce ne conduce la adevărul că nu putem să ne bucurăm individual, în mod egoist”

ANA GLODAN

Doamna care chibzuiește bugetul județului Maramureșului

Puțini maramureșeni știu cine ține cuțitul și furculița bugetului județean: economistul Ana Glodan. De 5 ani ocupă funcția de director economic al Consiliului Județean. Un om catalogat de toată lumea drept un profesionist desăvârșit, deși are pe umeri o responsabilitate uriașă. Cât de grea e sarcina sa? „Grea, dar am zis că o să am grijă de banii Consiliului Județean ca și de cei de ai mei de-acasă. Și nu că mă laud, dar cu toată perioada de criză, în fiecare an am avut grijă să avem un pic de excedent, să nu ne lungim cu cheltuielile, și am constituit fond de rulment pentru investiții sau ce a mai fost nevoie să acoperim lipsurile celorlalte. Pentru că întotdeauna trebuie să pui și ceva deoparte. Da, și acasă eu sunt cu banii. Luna trecută a fost ziua mea și soțul mi-a zis că mă roagă să-mi cumpăr ce-mi doresc. I-am zis, „nu-mi cumperi tu?”, „nu, că banii-s la tine”, povestește Ana Glodan. Niciodată, numele său nu a fost implicat în vreun scandal. Cum reușește? Prin muncă și seriozitate: „În fiecare dimineață deschid Monitorul Oficial și mă uit ce a mai apărut, indiferent dacă mă interesează direct sau nu. Sunt multe modificări, mai ales pe contabilitatea proiectelor, și trebuie să deschidem ochii de trei ori. Răspunderea e a mea, iar de-a lungul timpului n-am avut probleme să mi se

„Perioada cu mai multe probleme a fost când am fost promovată pe funcția de director adjunct. Aveam în subordine pe atunci două servicii importante, în condițiile în care le coordonam direct fără nici un șef în subordine. Dar cred că în primul an când am fost director adjunct, așa mult am vorbit, că n-am vorbit în viața mea până atunci. Pentru mine aia a fost greu. Apoi a fost și reorganizarea contabilității, că s-a introdus noul plan de conturi, deci a trebuit o modificare totală a muncii de până atunci, dar aia nu mi-a fost greu. Discuțiile au fost mai complicate, că efectiv terminam cu unul și venea altul cu altă problemă, trebuia să te rupi și să treci imediat la alt subiect. Acum mi-e mult mai ușor pentru că am două servicii organizate cu șefi de servicii, iar problemele mărunte se rezolvă acolo”

Ana Glodan, directorul economic al Consiliului Județean Maramureș

reprozeze ceva. Sunt și omul care nu acceptă tot, dar ce-i legal și se poate, accept. Eu întotdeauna am zis că o să caut soluții pentru dorințele conducătorilor, iar dacă găsesc, înseamnă că sunt legale”.

„Cu toată perioada de criză, în fiecare an am avut grijă să avem un pic de excedent, să nu ne lungim cu cheltuielile, și am constituit fond de rulment pentru investiții sau ce a mai fost nevoie să acoperim lipsurile celorlalte. Pentru că întotdeauna trebuie să pui și ceva deoparte”

Ana Glodan, directorul economic al Consiliului Județean Maramureș, este un exemplu de profesionalism, eficiență și dăruire. A absolvit Facultatea de Științe Economice la Cluj, în 1982, și a pornit de „jos”, urcând pe scara profesională prin multă muncă. În 2007 a devenit director economic și unul dintre oamenii care sprijină prin efort administrația județului.

Există dovezi care demonstrează existența unor specii de castani, în zona Baia Mare – Baia-Sprie, în urma cu câteva milioane de ani. Astfel, în zăcămintele de plante fosile de la Chiuzbaia, având o vechime de circa 5 milioane de ani, s-au descoperit patru tipuri de castani, ale căror frunze (resturi vegetale) sunt conservate în eșantioane. „Materialul de ierbar examinat ne-a arătat că între actuala Castanea Sativa și materialul de la Chiuzbaia nu există diferențe esențiale”, (Răzvan Givulescu, în Flora fosilă a miocenului superior de la Chiuzbaia, județul Maramureș, Ed. Academiei Române, București, 1990, p. 80-81).

Povestea castanului băimărean

Se spune că acest tip de castan a fost adus în zona Maramureșului de către călugării greci sau de către coloniștii romani, fiind atestat documentar din secolul al XIV-lea. Frunza de castan este prezentă în stema orașului Baia Mare. În anul 1962, arboretul a devenit ocrotit prin lege și în Baia Mare este în prezent cea mai mare arie protejată de acest tip din țară: 500 hectare.

Deși originar dintr-o zonă cu climat mediteranean tipic, castanul comestibil se poate adapta și la alte două tipuri de subclimate, cel de tip submediteranean, precum în Banat, sau de tip temperat, dar moderat, în văile protejate din jurul Băii Mari din Maramureș.

Dacă sunt îndeplinite condițiile de climat, protecție și umiditate, Castanea sativa are o creștere constantă, fiind un arbore productiv ce nu are "ani răi". Este, în schimb, sensibil la primăverile târzii, reci și prea umede, precum și la înghețurile din toamnele prea lungi, ploioase și reci. În condiții de pădure, unde este protejat de arborii din jurul său, poate tolera bine chiar și condiții de umbră moderată.

Rezervația Arboretul de castan comestibil Baia Mare

Rezervația se află situată în nordul localităților Tăuții Măgherauș, Baia Mare și Tăuții de Sus, în versantul sudic al munților Igriș și are suprafața de 500 ha și se află în administrarea Ocoalelor Silvice Baia Mare, Baia Sprie și Tăuții Măgherauș.

Vegetația corespunzătoare acestei zone este: castanul comestibil - Castanea sativa, stejar - Quercus robur, paltin - Acer pseudoplatanus, tei argintiu - Tilia tomentosa, cireș - Cerasus avium, alun - Corylus avellana, păducel - Crataegus sp., afin vânăț - Vaccinium uliginosum, iarbă neagră - Calluna vulgaris, mușchi de turbă - Polytricum sp. Vârsta arborilor depășește frecvent 200 de ani, iar cele mai frumoase exemplare ating chiar și 500 de ani, cum se întâmplă la **Tăuții de Sus**.

Totuși, chiar și cei mai bătrâni dintre arbori sunt departe de stabilirea unui nou record atâta vreme cât vor dăinui exemplare precum "Castanul celor 100 de cai" din Sicilia, cu o vârstă apreciată la peste 2000 ani. Castanii maramureșeni au o înălțime de 22 m și o circumferință de până la 8 m, care îi recomandă ca refugiu ideal pe vremea arșiței de vară.

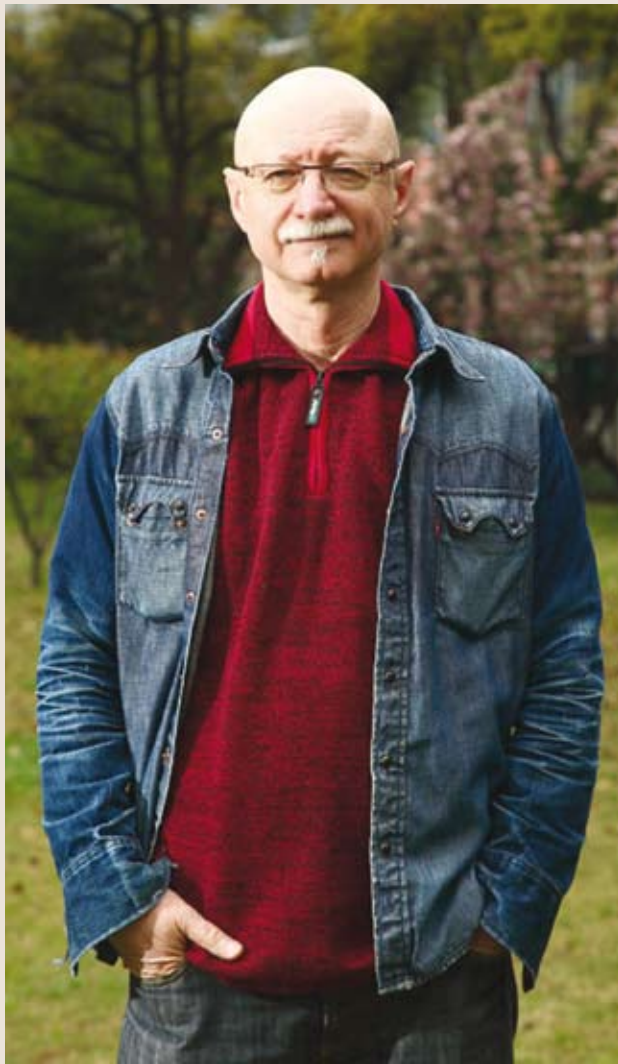
Castanul comestibil este cultivat în multe zone ale Europei, fiind cunoscut încă de pe vremea Romei Antice, când a fost introdus treptat în regiuni mai nordice decât arealul său natural. Mai târziu, începând cu Evul Mediu timpuriu, castanul comestibil a început să fie cultivat de călugări în grădinile mănăstirilor. Astăzi, în afara livezilor, exemplare vechi de sute de ani, pot fi găsite în întreaga Europă, din Anglia până în România și din Italia până în Germania.

Fructele, care sunt foarte gustoase, sunt utilizate ca ingredient ales de către fabricanții de ciocolată și delicate, fiind frecvent coapte sau prăjite. Sub forma lor prăjită, sunt foarte apreciate în Franța, Italia și, mai ales, în Corsica. Coacerea sau prăjirea se pot face fie integral, fie sub formă granulară, obținându-se un fel de făină, din care se realizează piureul de castane.

Există o varietate de mămligă corsicană (denumită polenta sau pulenta) care folosește ca ingredient de bază făina dulce de castane comestibile.

Lemnul arborelui este frumos și durabil, fiind folosit la confecționarea de mobilă, butoaie, material pentru garduri sau chiar ca material de grinzi pentru acoperișul clădirilor, așa cum ar fi în Alpujarra, Spania. Datorită tendinței lemnului de a crăpa în lung și de a se curba accentuat în timp, folosirea sa la piese mari de lemn este limitată. Coaja arborelui este o sursă importantă de tanin.

AMI BARAK

Un băimărean a condus departamentul de arte vizuale al Primăriei Paris

În Paris e Ami Barak. În Baia Mare era Mircea Șulea. Puțini știu însă că celebrul curator și critic de artă, conferențiar la Sorbona și fost director al departamentului de arte vizuale al Primăriei Parisului este băimărean.

Ami Barak este curator, critic de artă, consultant artistic; trăiește și lucrează la Paris. Directorul departamentului de arte vizuale al Primăriei Parisului între 2003-2008; Director artistic și coordonator al Festivalului de artă contemporană „Nuit Blanche”, Paris 2003 și 2004; Directorul FRAC Languedoc-Roussillon, Montpellier, 1993-2002; Președinte al IKT (Asociația Internațională a Curatorilor de Artă) 2002-2005; Membru AICA (Asociația Internațională a Criticilor de Artă); Conferențiar la Universitatea Paris I Sorbona.

Ami Barak este curator independent, de renume internațional. A fost director al “FRAC (colecția regională de artă contemporană) Languedoc-Roussillon” și al “Asociației Internaționale de curatori de Artă Contemporană - IKT”. El este fostul șef al Departamentului de Arte Vizuale de la Consiliul Local din Paris (2003-2008). În această funcție, el a fost director artistic și coordonator al 2003 și 2004 ediții ale “Nuit Blanche” - “Noaptea Albă, un festival de artă contemporană de la Paris”.

A inițiat, de asemenea, publicului punerea în programul “Arta de tramvai”.

În ultimii douăzeci de ani, el a fost curator pentru numeroase expoziții internaționale.

Cel mai recent proiect important curatorial a fost Arta pentru World [Expo] a orașului Trasee bifurcare, Proiectul Sculptura a Bulevardului Expo de la World Expo 2010 Shanghai dispune de douăzeci de sculpturi monumentale de artiști chinezi și internaționale. În prezent, Barak este lector la Sorbona I, Universitatea din Paris.

Expoziții selectate:

Comunismul nu s-a întâmplat niciodată, CuratedBy, CharimGalerie, Viena, 2011
Juca în timp, o selecție de lucrări din colecția Klosterfelde, LAC, Sigean, 2011
Elixirul de Panacea, Palais benedictin, Fecamp, 2010
Grădina împrumutată, Grădinile de Palais Royal, Paris, 2010
Romances sans paroles, Kunsthalle, Mulhouse, 2010
Re-construcție, Bienala Tinerilor Artiști 3, București, 2008
Poate arta face mai mult?, Ierusalim, 2008
Americanii din New York, Matei Ziu Jackson, Jill Magid, Mika Rottenberg, Laurel Nakadate, Marc Ganzglass, Galerie Michel Rein, Paris, 2008
Pentru Ever Young, Anne +, Paris, 2008
Casa Trip, Artforum Berlin, 2007